

SKD wyroki

TSUE

WYROK TRYBUNAŁU (dziesiąta izba), z dnia 13 lutego 2025 r., w sprawie C-472/23, (<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=295321&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=635114>)

Z powyższych względów Trybunał (dziesiąta izba) orzeka, co następuje:

1) Artykuł 10 ust. 2 lit. g) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG

należy interpretować w ten sposób, że:

okoliczność, iż w umowie o kredyt wskazano rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, która okazuje się zawyżona ze względu na to, że niektóre warunki tej umowy zostały następnie uznane za nieuczciwe w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, a tym samym za niewiążące dla konsumenta, nie stanowi sama w sobie naruszenia obowiązku informacyjnego ustanowionego w tym przepisie dyrektywy 2008/48.

2) Artykuł 10 ust. 2 lit. k) dyrektywy 2008/48

należy interpretować w ten sposób, że:

fakt, iż umowa o kredyt wymienia pewną liczbę okoliczności uzasadniających zwiększenie opłat związanych z wykonaniem umowy, przy czym właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny konsument nie jest w stanie zweryfikować ich wystąpienia ani ich wpływu na te opłaty, stanowi naruszenie obowiązku informacyjnego ustanowionego w tym przepisie, o ile wskazanie to może podważyć możliwość dokonania przez tego konsumenta oceny zakresu jego zobowiązania.

3) Artykuł 23 dyrektywy 2008/48 w związku z jej motywem 47

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które przewiduje – w przypadku naruszenia obowiązku informacyjnego nałożonego na kredytodawcę zgodnie z art. 10 ust. 2 tej dyrektywy – jednolitą sankcję polegającą na pozbawieniu kredytodawcy prawa do odsetek i opłat, niezależnie od indywidualnego stopnia wagi takiego naruszenia, o ile naruszenie to może podważyć możliwość oceny przez konsumenta zakresu jego zobowiązania.

SĄD NAJWYŻSZY

Wyrok SN z dnia 30 stycznia 2019 r., I NSK 9/18

Sąd Najwyższy podziela pogląd, że nie jest dopuszczalne podawanie tej stopy w sposób opisowy przez wskazanie podstaw do jej ustalenia. Nie budzi wątpliwości, że prawidłowa realizacja tego obowiązku o charakterze informacyjnym może nastąpić tylko wówczas, gdy konsument będzie dysponował jednoznaczną i konkretną informacją o wysokość oprocentowania, wyrażoną określoną liczbą. Opisowe wskazanie wysokości tego oprocentowania, przez odwołanie się do nieznanych przeciętnemu konsumentowi wskaźników nie jest wystarczające, ponieważ nie daje konsumentowi wystarczającej informacji, co do zakresu ciążących na nim obowiązków oraz ewentualnych skutków ekonomicznych zawieranej umowy. Nie jest też z pewnością jasne w rozumieniu art. 10 ust. 2 lit. I dyrektywy.

Innymi słowy, przedsiębiorca udzielający kredytu konsumenckiego ma obowiązek wskazać w umowie konkretną wysokość stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego obowiązującą w chwili zawierania umowy, a także sposób ustalania jej wysokości w trakcie obowiązywania umowy, jeżeli jest to stopa zmienna. W innym wypadku nie jest możliwe osiągnięcie celu wyrażonego w pkt 32 preambuły dyrektywy 2008/48/WE, zgodnie z którym w celu zapewnienia pełnej przejrzystości konsument powinien otrzymać informację na temat stopy oprocentowania kredytu, zarówno na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt, jak i przy jej zawieraniu.

Nie może więc budzić wątpliwości, że w aktualnym stanie prawnym nie jest dopuszczalne prezentowanie tej samej kwoty (np. opłaty przygotowawczej, prowizji itp.) zarówno w ramach całkowitej kwoty kredytu, jak i w kosztach kredytu. I to nawet wówczas, gdy składniki kosztów kredytu są kredytowane przez kredytodawcę. Za taką tezę przemawia wyraźna treść art. 5 pkt 7 u.k.k. („całkowita kwota kredytu to maksymalna kwota wszystkich środków pieniężnych nieobejmujących kredytowanych kosztów kredytu ...”).

Wyrok SN z dnia 22 czerwca 2022 r., I NSNc 455/21

Przepisy art. 36a u.k.k. nie określają pozytywnie, w sposób bezwzględnie wiążący, liczby, charakteru i konkretnej wysokości kosztów składających się na pozaodsetkowe koszty kredytu, a jedynie wytyczają ramy, w których postanowienia umowy kredytu konsumenckiego, określające te koszty, muszą się mieścić. Korzystając ze swobody kontraktowej, którą zapewniają te ramy, strony (w praktyce przedsiębiorca) nie mogą pomijać dodatkowych, ustawowych ograniczeń swobody kontraktowej, wynikających z art. 3851 i n. k.c. Stosowne postanowienia nie mogą kształtować ponoszonych przez kredytobiorcę-konsumenta pozaodsetkowych kosztów kredytu w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Uchwała SN z dnia 27 października 2021 r., III CZP 43/20

1. Wynagrodzenie prowizyjne (prowizja), stanowiące wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, przewidziane w umowie pożyczki, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1083 ze zm.), nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

2. Okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie wyłącza oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.).

Wyrok SN z dnia 5 maja 2021 r., I NSKP 7/21

Ustawowe cechy przeciętnego konsumenta należyć poinformowanego, uważnego i rozsądnego w praktyce występują z różnym natężeniem. W wyroku z 4 marca 2014, III SK 34/13, Sąd Najwyższy stwierdził, że poziom uwagi i ostrożności przeciętnego konsumenta na użytek oceny przesłanki wprowadzenia w błąd różni się w szczególności w zależności od natury reklamowanego produktu, częstotliwości jego zakupu oraz ceny. Poziom uwagi konsumenta może być zatem niższy, w zależności od tego, jakich produktów dotyczy dana oferta oraz w jakich okolicznościach są one nabywane (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z 9 stycznia 2008 r., II CSK 363/07).

Istnieje konieczność podawania w umowie o kredyt konsumencki (a na etapie przedkontraktowym – w formularzu) stopy procentowej zadłużenia przeterminowanego poprzez wskazanie konkretnej wysokości (wartości procentowej), a nie poprzez wskazywanie punktu odniesienia dla obliczenia tego oprocentowania.

Wyrok SN z dnia 20 czerwca 2006 r., III SK 7/06

1. Obligatoryjne postanowienia umowy o kredyt konsumencki (art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, Dz.U. Nr 100, poz. 1081 ze zm.) powinny być w umowie uzgodnione wyraźnie, wyczerpująco i bezpośrednio, a nie przez odesłanie do informacji zawartych we wzorcach umownych, regulaminach lub inaczej nazwanych ogólnych warunkach stosowanych przy zawieraniu umów kredytowych.

2. Konsument ma prawo do kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach globalizacji (masowości) obrotu prawnego i wielości ofert na rynku, które nie zawsze posługują się prawdziwymi i pełnymi informacjami, a niekiedy wprowadzają w błąd lub w sposób ukryty godzą w indywidualny i zbiorowy interes konsumentów.

3. Zakazane jest posługiwanie się w obrocie prawnym postanowieniami wzorów umów wpisanych do rejestru jako niedozwolone przez wszystkich i przeciwko wszystkim kontrahentom występującym w stosunkach prawnych

określonego rodzaju.

Wyrok SN z dnia 30 stycznia 2019 r., I NSK 9/18

W aktualnym stanie prawnym nie jest dopuszczalne prezentowanie tej samej kwoty (np. opłaty przygotowawczej, prowizji itp.) zarówno w ramach całkowitej kwoty kredytu, jak i w kosztach kredytu. I to nawet wówczas, gdy składniki kosztów kredytu są kredytowane przez kredytodawcę. Za taką tezę przemawia wyraźna treść art. 5 pkt 7 u.k.k. („całkowita kwota kredytu to maksymalna kwota wszystkich środków pieniężnych nieobejmujących kredytowanych kosztów kredytu ...”).

Wyrok SN z dnia 4 listopada 2011 r., I CSK 46/11

Klauzula zmiennego oprocentowania nie może mieć charakteru blankietowego, lecz powinna dokładnie wskazywać czynniki (okoliczności faktyczne) usprawiedliwiające zmianę oprocentowania oraz relację między zmianą tych czynników, a rozmiarem zmiany stopy oprocentowania kredytu, określając precyzyjnie wpływ zmiany wskazanych okoliczności na zmianę stopy procentowej, a więc kierunek, skalę, proporcję tych zmian.

Wyrok SN z dnia 25 czerwca 2021 r., II CSKP 63/21

Należy podzielić pogląd, że zgodne z zasadami słuszności jest ustalenie w umowie zmiennej stopy oprocentowania kredytu a wskazane w umowie okoliczności, od których ma być uzależniona zmiana wysokości oprocentowania powinny być skonkretyzowane w taki sposób, aby w przyszłości mogła być dokonana ocena, czy rzeczywiście one wystąpiły i czy w związku z tym zmiana oprocentowania jest obiektywnie usprawiedliwiona.